

Brussel, 19.12.2016
COM(2016) 810 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE
RAAD**

**Jaarverslag 2016 over de tenuitvoerlegging van de instrumenten van de Europese Unie
voor de financiering van externe maatregelen in 2015**

{SWD(2016) 456 final}

TOTALE VASTLEGGINGEN

In 2015 werd Europa geconfronteerd met nieuwe en toenemende mondiale problemen. De Europese Unie (EU) reageerde daarop met de volledige inzet van de beschikbare beleidsmiddelen die diplomatieke, veiligheids-, financiële, handels- en humanitaire samenwerking omvatten, en met hulpverlening op een omvattende en tijdgevoelige manier.

In de loop van het jaar heeft de EU verder een leidende rol gespeeld in de internationale inspanningen om het hoofd te bieden aan crisissituaties en om steun te verlenen, met name in Oekraïne, Syrië, Irak en Libië. De EU heeft ook onverdroten samengewerkt met haar internationale partners tegen de activiteiten van Da'esh.

In de loop van 2015 bleven **de EU en haar lidstaten 's werelds grootste verstrekkers van ontwikkelingshulp**, waarbij de Europese kernwaarden van vrede, veiligheid, duurzame ontwikkeling, armoedereductie en mondiale mensenrechten werden bevorderd en zodoende de grondoorzaken van vele crisissituaties werden aangepakt. De Europese Commissie alleen heeft in 2015 **meer dan 10,3 miljard euro uitgegeven voor officiële ontwikkelingshulp**. In de loop van het jaar is het Elfde Europees Ontwikkelingsfonds¹ (EOF), goed voor 30,5 miljard euro voor de periode 2014-2020, volledig operationeel geworden.

De wereldwijde trend van door de mens en de natuur veroorzaakte rampen is in 2015 bestendig. De Europese Commissie heeft **voor meer dan 1,4 miljard euro aan noodsteun** verstrekt, onder meer voor levensmiddelen, huisvesting, bescherming, gezondheidszorg en schoon water, aan **meer dan 120 miljoen mensen in meer dan 80 landen**.

Via de **beleidscoherentie voor ontwikkeling** houdt de EU rekening met de ontwikkelingsdoelstellingen in al haar beleidsdaden die een mogelijk effect hebben op de ontwikkelingslanden. In het in 2015 door de Commissie gepubliceerde vijfde verslag over beleidscoherentie voor ontwikkeling (PCD-verslag)² werden de verwezenlijkingen en nog resterende problemen op het gebied van beleidscoherentie voor ontwikkeling op EU-niveau en in de lidstaten beschreven.

Werken aan een gezamenlijke toekomst: Van de millenniumdoelstellingen naar de duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen - de Agenda 2030

In 2015 grepen belangrijke ontwikkelingen plaats op het gebied van de **internationale samenwerking** inzake armoedereductie en duurzame ontwikkeling, alsook inzake rampenrisicovermindering. Het jaar 2015 betekende het einde van de **millenniumdoelstellingen voor ontwikkeling** en bood een kans om na te denken over de geboekte vooruitgang en de resterende uitdagingen.

De EU heeft een leidende rol gespeeld bij de totstandkoming van een reeks **historische internationale overeenkomsten** die samen een nieuwe weg banen voor internationale ontwikkeling en samenwerking in de volgende 15 jaar.

¹ https://ec.europa.eu/europeaid/funding/about-funding-and-procedures/where-does-money-come/european-development-fund_en

² SWD(2015) 159 final van 3.8.2015.

Van 25 tot 27 september 2015 kwam de internationale gemeenschap in de VN te New York bijeen om een ambitieuze en vernieuwende visie goed te keuren voor duurzame ontwikkeling en de uitbanning van armoede: **“Onze wereld transformeren: Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling”**³, waarin een pakket van 17 nieuwe **duurzame-ontwikkelingsdoelstellingen** is opgenomen.

De VN-top in september was het hoogtepunt van een langdurig en inclusief intergouvernementeel onderhandelingsproces waarin de EU een leidende rol heeft vervuld. De mededeling van de Commissie over een wereldwijd partnerschap⁴ en de daarop volgende conclusies van de Raad⁵ vormden het bewijs van het constructieve engagement van de EU.

Voorafgaand aan de top werd op de derde **VN-conferentie over ontwikkelingsfinanciering** in Addis Abeba in juli 2015 een omvattend pakket van omzettingsmaatregelen voor de Agenda 2030 overeengekomen. Met de Actie-agenda van Addis Abeba werd een nieuw model voor duurzame ontwikkeling vastgesteld, waarin goed bestuur centraal staat en de nadruk ligt op verantwoordelijkheid voor allen, de voorrang van binnenlandse maatregelen met inbegrip van het aantrekken van middelen, het belang van bevorderlijke beleidslijnen, de rol van de particuliere sector en een verbintenis tot beleidssamenhang.

Officiële ontwikkelingshulp zal een belangrijke rol blijven spelen en in mei 2015 heeft de EU zich er op ambitieuze wijze toe verbonden om collectief de VN-doelstelling van 0,7% van het bbp voor officiële ontwikkelingshulp te verwezenlijken binnen het tijds kader van de Agenda 2030. Dit omvat een specifieke verbintenis om op korte termijn 0,15 - 0,20% officiële ontwikkelingshulp/bbp te verstrekken aan de minst ontwikkelde landen en dit binnen het tijds kader van de Agenda 2030 op te trekken tot 0,20%⁶. Officiële ontwikkelingshulp is echter slechts een klein onderdeel van de ontwikkelingsfinanciering als zodanig. Overeenkomstig de Actie-agenda van Addis Abeba gaan de maatregelen van de EU verder dan de officiële ontwikkelingshulp en worden daarin steunverlening, investeringen, handel, het aantrekken van binnenlandse middelen en degelijk beleid gebundeld.

De **particuliere sector** is ook een essentiële speler voor een **succesvolle uitvoering van de Agenda 2030**. De Commissie heeft sinds 2014 het belang van de particuliere sector voor ontwikkeling erkend door de tenuitvoerlegging van de mededeling "Een sterkere rol voor de particuliere sector bij het streven naar inclusieve en duurzame groei in ontwikkelingslanden"⁷.

In 2015 bevorderde de Commissie een gestructureerde dialoog met de particuliere sector via belangrijke evenementen als het Beleidsforum over ontwikkelingsvraagstukken, een side-event voor de particuliere sector tijdens de Conferentie over ontwikkelingsfinanciering in Addis Abeba en een deskundigenwerkgroep met de lidstaten.

³ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

⁴ http://ec.europa.eu/europeaid/communication-global-partnership-poverty-eradication-and-sustainable-development-after-2015_en

⁵ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/05/26-fac-dev-council-conclusions-global-partnership/>

⁶ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9144-2015-INIT/en/pdf>

⁷ COM(2014) 263 final van 13.5.2014.

Rampenrisicovermindering

In maart 2015 hebben de VN-lidstaten tijdens de derde wereldconferentie over rampenrisicovermindering hun goedkeuring gehecht aan het Kader van Sendai voor rampenrisicovermindering 2015-2030 dat vervolgens door de Algemene Vergadering van de VN werd aangenomen. Het kader van Sendai is het eerste van de ontwikkelingsovereenkomsten na 2015 en vormt aldus de basis voor een duurzame-ontwikkelingsagenda die rekening houdt met rampenrisico's en die flexibel is.

Herzien Europees nabuurschapsbeleid

De Europese Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Europese Unie voor buitenlands beleid hebben hun goedkeuring gehecht aan een gezamenlijke mededeling: "Naar een nieuw Europees nabuurschapsbeleid", waarin voorstellen worden gedaan voor meer effectieve partnerschappen in de nabuurschap tussen de EU en haar buurlanden, met een strategisch kader en met stabilisering als de voornaamste politieke prioriteit.

Middellange-termijnstrategie voor het uitbreidingsbeleid van de EU

Het vaste vooruitzicht van EU-lidmaatschap blijft een stimulans voor hervormingen en zorgt voor stabiliteit en veiligheid in de landen van Zuid-Oosteuropa. Op 10 november 2015 heeft de Europese Commissie **een strategie voor het uitbreidingsbeleid van de EU op de middellange termijn** uitgestippeld die de huidige mandaatsperiode van de Commissie moet bestrijken. Daarin wordt een duidelijke richting aangegeven en worden een kader en hulpmiddelen vastgesteld om de betrokken landen te steunen bij het aanpakken van de belangrijkste problemen en vereisten van het toetredingsproces.

Post-Cotonou

De EU en haar lidstaten hebben vanouds betrekkingen met de **landen van Afrika, het Caribisch Gebied en de Stille Oceaan (ACS)**. De huidige overeenkomst met onze ACS-partners, **de overeenkomst van Cotonou**, loopt van 2000 tot 2020, bestrijkt 78 partnerlanden en omvat politieke samenwerking, ontwikkelingssamenwerking en economische en handelssamenwerking.

In 2015 hebben de Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlands en veiligheidsbeleid een gezamenlijk raadplegingsdocument⁸ opgesteld over de verwezenlijkingen van de huidige overeenkomst en mogelijke manieren om vooruitgang te boeken vanaf 2020. De openbare raadpleging eindigde in december 2015 en de resultaten ervan zullen de toekomst van dit belangrijke partnerschap verder mede bepalen.

Gender

Het nieuwe **genderactieplan** "Het leven van meisjes en vrouwen via de externe betrekkingen van de Unie veranderen 2016-2020"⁹ werd door de Raad aangenomen in oktober 2015. Dit

⁸ JOIN(2015) 33 final van 6.10.2015.

⁹ SWD(2015) 182 final van 21.9.2015.

ambitieuze initiatief beoogt een grotere leiderschapsrol voor vrouwen binnen de Commissie te verzekeren en omvat een strategische aanpak met meer investeringen, betere coördinatie en gedeelde verantwoordelijkheid.

EU-maatregelen: Gelijke kansen voor mannen en vrouwen

Ongeveer 6,5 miljard euro uit de jaarlijkse EU-begroting binnen het door dit verslag bestreken gebied heeft betrekking op gendergelijkheid als het belangrijkste oogmerk. De Commissie ondersteunt wereldwijd een aantal activiteiten die direct gericht zijn op genderongelijkheid, met inbegrip van programma's voor het uitbannen van vrouwenbesnijdenis, voor de vermindering van geweldplegingen op vrouwen en meisjes, voor de verbetering van de toegang van vrouwen tot productieve middelen zoals land, en voor de terugdringing van kindhuwelijken.

Duurzame energie en klimaatverandering

In de ambitieuze agenda van de VN inzake duurzame ontwikkeling wordt erkend dat de klimaatverandering een van de grootste problemen van onze tijd is, en wordt erop gewezen dat de negatieve gevolgen van de klimaatverandering de capaciteit ondermijnen van alle landen om duurzame ontwikkeling te bereiken¹⁰. De Agenda 2030 omvat een specifieke duurzame-ontwikkelingsdoelstelling voor urgente actie tegen de klimaatverandering en de gevolgen ervan.

Op de **klimaatconferentie van Parijs (COP21)** van december 2015 hebben 195 landen voor het eerst een universeel, wettelijk bindend, wereldwijd klimaatverdrag gesloten dat voor alle landen geldt. In de overeenkomst van Parijs¹¹ wordt een mondiaal actieplan opgezet om gevaarlijke klimaatverandering te vermijden door de mondiale opwarming van de aarde te beperken tot 2 °C. De EU nam het voortouw bij deze internationale inspanning en was de eerste grote economie die in maart 2015 haar geplande bijdrage tot de nieuwe overeenkomst bekend maakte.

De EU verbindt zich ertoe ten minste 20% van haar begroting 2014-2020 te besteden aan acties met betrekking tot de klimaatverandering¹² en verdubbelt haar uitgaven in verband met biodiversiteit ten bate van de ontwikkelingslanden.

EU-maatregelen: Duurzame energie voor iedereen

Energie is een essentiële stimulans voor inclusieve en duurzame groei. Tussen 2014 en 2020 zal 3,5 miljard euro aan EU-subsidies worden gekoppeld aan andere financieringsbronnen om te zorgen voor investeringen in duurzame energie in de partnerlanden voor een bedrag tot 30 miljard euro.

¹⁰ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>, punt 14 van "Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development".

¹¹ Goedkeuring van de overeenkomst van Parijs: <https://unfccc.int/resource/docs/2015/cop21/eng/109r01.pdf>

¹² COM (2011) 500 final van 29.6.2011 en Conclusies van de Raad 37/13 van 8.2.2013.

Mensenrechten en goed bestuur

In juli 2015 bevestigde de EU opnieuw haar politieke verbintenis tot het strategische kader voor mensenrechten en democratie 2012¹³ en keurde zij een **nieuw actieplan inzake mensenrechten en democratie** goed voor de periode 2015-2019¹⁴. Met dit actieplan worden de brede doelstellingen van bescherming en bevordering van de mensenrechten en wereldwijde steunverlening aan democratische processen vertaald in concrete doelstellingen en gerichte acties.

MONDIALE ACTIE

Het nauwe verband tussen **ontwikkeling en migratie** werd bevestigd door de opname van migratie in de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling. In de Agenda 2030 wordt ook gewezen op gedwongen verplaatsing als een sleutelfactor die de recente ontwikkelingsvoortgang dreigt ongedaan te maken.

De **top van La Valletta** van november 2015 verenigde Europese en Afrikaanse staatshoofden en regeringsleiders met als bedoeling de samenwerking te versterken en hoogte te krijgen van de problemen en kansen van migratie en mobiliteit in een evenwichtige aanpak en in een nauw partnerschap tussen landen van herkomst, doortocht en bestemming.

Het **Noodtrustfonds** van de EU voor stabiliteit en de aanpak van de diepere oorzaken van onregelmatige migratie en ontheemding in Afrika¹⁵ (1,8 miljard euro) werd gelanceerd op de top van La Valletta. Het trustfonds is een flexibele aanvulling bij de bestaande ontwikkelingssamenwerking van de EU in de regio en beoogt steun te verlenen aan de effectieve tenuitvoerlegging van de verbintenissen van La Valletta vanuit drie geografische invalshoeken (Sahel/Tsjaadmeer, de Hoorn van Afrika, Noord-Afrika).

In 2015 werden de inspanningen opgevoerd om de landen te steunen die de zwaarste lasten te dragen hebben van de vluchtelingencrisis ten gevolge van het **voortdurende conflict in Syrië**, meer bepaald door meer financiële middelen voor het Regionaal Trustfonds van de EU in respons op de Syrische crisis en de opstelling van gerichte samenwerkingsovereenkomsten (pacten) met Libanon en Jordanië. Het fonds is thans een van de belangrijkste EU-instrumenten om de gedwongen verplaatsingen in de regio tegen te gaan.

Het Regionaal Trustfonds van de EU staat ook open voor alle andere internationale donoren. In een amendement bij het oprichtingsbesluit werd verduidelijkt dat intern ontheemden in Irak die op de vlucht zijn voor de regionale crisis, een begunstigde groep van het fonds zijn en werd voor meer flexibiliteit gezorgd om de betrokken landen rondom Syrië en verderop te steunen. Deze uitbreiding impliceert steun aan niet-EU-landen in de Westelijke Balkan.

Voorts hebben de EU en Turkije op de top EU-Turkije van 29 november 2015 een gezamenlijke verklaring aangenomen met een plan voor de vrijmaking van aanzienlijke financiële middelen ter ondersteuning van de grote inspanningen van Turkije om Syrische vluchtelingen te huisvesten. In dit verband heeft de Europese Commissie de Faciliteit voor

¹³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/131181.pdf

¹⁴ https://eeas.europa.eu/human_rights/docs/eu_action_plan_on_human_rights_and_democracy_en.pdf

¹⁵ C(2015) 7293 final van 20.10.2015.

vluchtelingen in Turkije opgezet om de besteding van 3 miljard euro zowel uit de EU-begroting als uit de bijdragen van de lidstaten te coördineren.

EU-maatregelen: Syrië

Het project “Een weg naar snel herstel door onderwijs in Syrië” heeft bijvoorbeeld geleid tot betere toegang tot onderwijs voor twee miljoen kinderen in ongeveer 3.000 scholen in zes Syrische provincies voor de schooljaren 2013/14 en 2014/15. In 180 scholen werd medische opleiding verstrekt en psycho-sociale steun verleend. 100 scholen werden gerenoveerd en 200.000 kinderen hebben toegang gekregen tot een programma voor zelfonderricht. 1.500 leraren hebben opleiding gekregen om te leren werken met kinderen met speciale behoeften.

Migratie en mobiliteit

Op 13 mei 2015 hechtte de Europese Commissie haar goedkeuring aan de **Europese migratieagenda**¹⁶ en stelde zij de sleutelbeginselen en acties op dit gebied voor de periode 2015-2020 vast. Als een van de tien politieke prioriteiten van de Commissie Juncker wordt in deze agenda een ambitieus en omvattend plan voorgesteld om migratie beter te beheren, zowel nu als op de lange termijn. De vier pijlers van de agenda zijn een sterk gemeenschappelijk asielbeleid, de strijd tegen mensenhandel en de preventie van irreguliere migratie, het beheer van de buitengrenzen en een nieuw beleid inzake legale migratie.

Migratie is een belangrijk thema voor de betrekkingen van de EU met de buurlanden, vooral in het oosten en het zuiden, waarvan er vele hetzij landen van herkomst of landen van doorreis zijn. Binnen deze landen wordt aanzienlijke EU-steun speciaal gericht op migratiebeheer, de bevordering van stabiliteit en het aanpakken van de grondoorzaken van migratie door de weerbaarheid van de kwetsbare bevolkingsgroepen te verbeteren, en de economische ontwikkeling en beter bestuur te ondersteunen.

De migratiedialoog met diverse Afrikaanse partnerlanden werd versterkt en verdiept, met name via de **migratieprocessen van Rabat en Khartoem** en de **migratie- en mobiliteitsdialoog tussen de EU en Afrika**.

Ontwikkeling, vrede en veiligheid

Duurzame ontwikkeling is niet mogelijk zonder vrede en veiligheid en voor duurzame vrede is ontwikkeling noodzakelijk. Voor de aanpak van veiligheid en ontwikkeling moeten alle EU-instrumenten worden ontplooid, hetgeen een essentieel onderdeel is van de brede EU-aanpak.

Tijdens 2015 heeft de EU gewerkt aan een gezamenlijke mededeling over een EU-breed strategisch kader voor steun aan de hervorming van de veiligheidssector¹⁷ waarin een coherent beleid wordt voorgesteld voor een synergetische aanpak van activiteiten op de korte en middellange termijn, zoals missies van het Gemeenschappelijk Veiligheids- en Defensiebeleid (GVDB) en EU-ontwikkelingsacties op de lange termijn op het gebied van veiligheid.

¹⁶ COM(2015) 240 final van 13.5.2015.

¹⁷ JOIN(2016) 31 final van 5.7.2016.

Een gezamenlijke mededeling “Capaciteitsopbouw voor veiligheid en ontwikkeling” werd in 2015 goedgekeurd¹⁸. Op de korte termijn worden concrete proefprojecten gerealiseerd. Op de langere termijn zullen beleidskaders en financieringsregelingen worden ontwikkeld om alle relevante actoren (zowel civiel als militair) te bereiken.

Eind 2015 beheerde de EU 18 civiele en militaire missies en operaties van het GDVB, waarvan twee militaire operaties in 2015 waren opgezet: Operatie Sophia van EUNAVFOR MED is bedoeld om het bedrijfsmodel van mensensmokkelaars en netwerken van mensenhandel in het zuidelijke en centrale Middellandse-Zeegebied te verstoren, terwijl EUMAM CAR zich richt op militair advies en steunverlening aan de autoriteiten van de Centraal-Afrikaanse Republiek.

In 2015 heeft de EU verder geïnvesteerd en capaciteiten ontwikkeld voor conflictpreventie en systemen voor vroegtijdige waarschuwing, hetgeen aanzienlijk meer kosteneffectief is dan interventies na een crisis.

EYD2015

Onder het motto “*Onze wereld, onze waardigheid, onze toekomst*” werd het Europees Jaar voor ontwikkeling 2015 (EYD2015) tot een opportune en succesvolle campagne. Het was de eerste keer dat een Europees jaar werd gewijd aan externe betrekkingen en het kwam op een ogenblik van belangrijke mondiale beslissingen.

EYD2015 stelde de Europese burgers in staat om beter te begrijpen hoe de steun van de EU de levens van de mensen in gemeenschappen in de hele wereld kan veranderen. In totaal waren er 3.828 EYD2015-evenementen in de hele EU met meer dan 1,9 miljoen deelnemers.

VERANTWOORDINGSPLICHT EN RESULTATEN

Elke euro die wordt uitgegeven ter ondersteuning van een van onze partnerlanden moet het best mogelijke resultaat opleveren. Op 26 maart 2015¹⁹ publiceerden de diensten van de Europese Commissie het **EU-kader voor de resultaten op het gebied van internationale samenwerking en ontwikkeling** waarmee de capaciteit van de Commissie wordt versterkt om concrete resultaten van de door de EU gefinancierde maatregelen op het terrein te beheren en er verslag over uit te brengen. Dit is een onderdeel van het algemene Commissiebeleid om de EU-maatregelen meer resultaatgericht te maken. De diensten van de Commissie publiceerden het eerste verslag op basis van het kader voor de resultaten²⁰ in 2016. Het werkdocument van de diensten van de Commissie dat aan deze mededeling is gehecht, is het tweede verslag. Voortaan zal de Commissie jaarlijks verslag uitbrengen over de resultaten van door de EU gefinancierde maatregelen op het gebied van samenwerkings- en ontwikkelingsbeleid en deze relateren aan de algemene ontwikkelingsresultaten.

EU-maatregelen: Belangrijkste resultaten in 2015

¹⁸ JOIN(2015) 17 final van 28.4.2015 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:52015JC0017>

¹⁹ SWD(2015) 80 final, “Lancering van het EU-kader voor resultaten van de internationale samenwerking en ontwikkeling”.

²⁰ SWD (2016) 255, EU internationale samenwerking en ontwikkeling: Eerste verslag over een aantal resultaten.

Voornaamste resultaten bereikt door projecten en programma's die eindigden tussen medio 2014 en medio 2015:

Goed bestuur: Steunverlening aan 4 vrije en eerlijke verkiezingen

Conflictpreventie, vredesopbouw en veiligheid: 404.000 personen profiteerden van programma's voor steun aan civiele vredesopbouw na conflicten en/of conflictpreventie

Duurzame landbouw, voedselzekerheid en voeding 5.025.000 vrouwen en kinderen jonger dan vijf jaar profiteerden van voedingsgerelateerde programma's, met het oog op het terugdringen van de kindersterfte

Energie: Bouw of renovatie van 2.600 km van transmissie- of distributielijnen van electriciteit

Onderwijs: 10.635.000 kinderen werden ingeschreven in het lager onderwijs, 7.603.000 kinderen in het middelbaar onderwijs en 175.000 leraren werden opgeleid

Gezondheid: 8.104.000 kinderen werden geboren onder begeleiding van goed opgeleid gezondheidspersoneel, met het oog op het terugdringen van de moedersterfte

Natuurlijke hulpbronnen, milieu en klimaatverandering: Beheer van 3.951.000 hectaren beschermd gebied met het oog op biologische diversiteit en ter vrijwaring van het natuurlijke erfgoed

Vervoer: 8.905.000 personen kregen toegang tot wegen die het hele jaar door berijdbaar zijn

Werkgelegenheid en sociale bescherming: 195.000 personen hebben baat gehad bij de beroepsonderwijs- en -opleidingsprogramma's of programma's voor de ontwikkeling van vaardigheden die bedoeld zijn voor betere werkgelegenheid, productiviteit en meer concurrentievermogen

Handel en ontwikkeling van de particuliere sector: 10.000 bedrijven kregen toegang tot kredieten om investeringen aan te zwengelen en risico's te vermijden

ALGEMENE VERWEZENLIJKINGEN

Opwaardering van het partnerschap EU-Afrika

Naast de werkzaamheden in het kader van de **Overeenkomst van Cotonou** werd vooruitgang geboekt inzake de betrekkingen tussen Afrika en de EU in de context van de gezamenlijke strategie EU-Afrika tijdens een belangrijke **EU-Afrika-ontmoeting in Brussel op 22 april 2015** tussen de commissie van de Afrikaanse Unie en de Europese Commissie. Tijdens deze zevende ontmoeting tussen beide commissies werd een hele reeks onderwerpen besproken onder meer inzake vrede en veiligheid; democratie, goed bestuur en mensenrechten; menselijke ontwikkeling; duurzame en inclusieve ontwikkeling; groei en integratie op het continent; en wereldwijde en opkomende kwesties.

Het jaar 2015 was ook belangrijk voor samenwerkingsactiviteiten op het terrein met de commissie van de Afrikaanse Unie, door meer financiële steun via de Vredesfaciliteit voor Afrika en het pan-Afrikaanse programma.

Vrede en veiligheid zijn een belangrijke uitdaging voor de ontwikkeling en de samenwerking in Afrika. In dit verband heeft de Commissie grote inspanningen gedaan om een politieke oplossing te vinden voor **Burundi** en de overlegprocedures in het kader van artikel 96 van de EU-ACS-partnerschapsovereenkomst werden opgestart.

De elfde **mensenrechtendialoog** tussen de Afrikaanse Unie en de EU vond plaats op 24 november 2015 in Kigali, Rwanda. Beide partijen bevestigden hun verbintenis om de mensenrechten te bevorderen en te beschermen en samen te werken voor een doeltreffende tenuitvoerlegging van de mensenrechteninstrumenten van het continent en van de internationale gemeenschap.

Ebola

In de loop van 2015 heeft de EU de **Ebola-epidemie** verder aangepakt. Aan **Liberia** (31 miljoen euro) en aan **Sierra Leone** (43 miljoen euro) werd aanvullende begrotingssteun verstrekt om de economische gevolgen van de epidemie te verzachten en de landen te voorzien van fondsen om hun overheidsfinanciën te stabiliseren. Er werd in het kader van het programma een aantal strategische projecten gelanceerd waarmee humanitaire steun gekoppeld wordt aan ontwikkeling, met inbegrip van een verbetering van de gezondheidsstelsels en de duurzaamheid van de bestaansmiddelen in **Guinee** en toegang tot watervoorziening in scholen in **Liberia**. De eerste herstelprogramma's werden ook opgezet in **Guinee** (gezondheid) en in **Liberia** (onderwijs en energie).

Op mondiaal niveau organiseerden de diensten van de Europese Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden de **internationale conferentie op hoog niveau over Ebola** op 3 maart 2015. De conferentie heeft ertoe bijgedragen dat de voortdurende strijd tegen de ziekte onder de aandacht bleef en de dynamiek ervan bleef gehandhaafd. Tegen het eind van het jaar waren de drie getroffen landen op weg op ebolavrij te worden verklaard.

Het directoraat-generaal voor Onderzoek en Innovatie en het Initiatief innovatieve geneesmiddelen investeerden ongeveer 240 miljoen euro via dringende oproepen voor projecten om het Ebola-virus aan te pakken²¹. Alle projecten gingen van start tussen eind 2014 en het begin van 2015.

Steun voor Somalië

Op 21 oktober 2015 vond in Brussel een gezamenlijke **donorconferentie tussen de EU en het Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen over Somalië** plaats. Somalië herbergt een van de grootste groepen ontheemden ter wereld met 1,1 miljoen intern ontheemden en bijna 1 miljoen vluchtelingen uit de Hoorn van Afrika. Op de conferentie werd meteen voor 94 miljoen euro internationale steun bijeengebracht om de levensomstandigheden van de Somalische vluchtelingen en ontheemden te verbeteren, waarvan de EU 60 miljoen euro voor haar rekening zal nemen voor twee gerichte acties.

²¹ <http://ec.europa.eu/research/health/index.cfm?pg=area&areaname=ebola>

EU-maatregelen: Vluchtelingen uit Somalië

Een programma van 50 miljoen euro dat in 2015 werd gestart, zal de vrijwillige terugkeer naar Somalië vanuit Kenia, Jemen en Europa helpen organiseren en zal het wettelijke kader voor intern ontheemden, vluchtelingen en terugkeerders verbeteren, de toegang tot basisdienstverleningen vergemakkelijken, en realistische voorwaarden voor levensonderhoud creëren.

Daarnaast zal de EU voor 10 miljoen euro een programma financieren voor steunverlening en betere levensomstandigheden in Noord-Kenia om **vluchtelingen in staat te stellen terug te keren** en ten behoeve van hun gastgemeenschappen.

Hoop voor de Centraal-Afrikaanse Republiek

Op 26 mei 2015 heeft de Europese Unie naar aanleiding van de **internationale conferentie over de Centraal-Afrikaanse Republiek** haar steun met 72 miljoen euro verhoogd en er werden door een aantal landen nieuwe toezeggingen gedaan voor een bedrag van 29 miljoen euro aan het **Bêkou-trustfonds van de EU**²².

Het eerste trustfonds van de EU ooit, het Bêkou-fonds, heeft bewezen snel en doeltreffend te kunnen handelen door zes nieuwe projecten voor te stellen die aantonen dat de EU haar energie en instrumenten snel kan inzetten.

EU-maatregelen: Gezondheidsproject Bêkou

Het Gezondheidsproject Bêkou beoogt de toegang tot fundamentele gezondheidsdiensten voor één miljoen mensen te verzekeren in een land waar de gezondheidsstructuren en -diensten grotendeels verstoord zijn. In de loop van 2015 heeft het project 450.000 directe begunstigden de toegang verzekerd tot fundamentele gezondheidsdiensten.

De Sahel

In de loop van 2015 heeft de EU 216 miljoen euro vrijgemaakt om de levensmiddelen- en voedingscrisis in de **negen Sahel-landen** tegen te gaan. Herhaalde voedingscrises in de Sahel hebben de weerbaarheid van de armste bevolkingsgroepen in grote mate ondermijnd waardoor deze soms gedwongen zijn elders betere levensvoorwaarden te zoeken.

Het **Noodtrustfonds voor Afrika** dat na de top van La Valletta in 2015 werd opgezet, zal steun bieden aan een aantal van de meest fragiele en kwetsbare landen in Afrika, met inbegrip van het Sahel- en Tsjaad-gebied.

Westelijke Balkan en Turkije

De Europese Commissie heeft op 10 november 2015 de uitbreidingsstrategie voor de middellange termijn goedgekeurd²³. De Commissie bevestigde opnieuw de grote nadruk die bij het uitbreidingsproces gaat liggen op het beginsel van “eerst de basis”, waaronder de rechtsstaat, de grondrechten, de versterking van de democratische instellingen, met inbegrip van de hervorming van het openbare bestuur, economische ontwikkeling en

²² In het Sango, de meest gesproken taal in de Centraal-Afrikaanse republiek, betekent *bêkou* “hoop”.

²³ COM(2015) 611 final van 10.11.2015.

concurrentievermogen. De Commissie blijft ernaar streven dat de uitbreidingslanden hun hervormingsinspanningen op deze thema's concentreren.

Westelijke Balkan: Connectiviteitsagenda

In de Westelijke Balkan is connectiviteit het belangrijkste oogmerk van de inspanningen van de Commissie voor de bevordering van de integratie tussen de diverse landen en met de EU. De EU heeft tot 1 miljard euro vrijgemaakt voor investeringsprojecten in verband met connectiviteit en voor technische steun voor de periode 2014-2020. In 2015 heeft de EU 200 miljoen euro verstrekt voor de medefinanciering van tien prioritaire projecten voor een waarde van 600 miljoen euro, onder meer voor een intermodale terminal, twee bruggen en drie spoorwegprojecten, naast de koppeling van elektriciteitsnetten en de versterking van het transmissiesysteem van electriciteit in de regio.

Europese nabuurschap

De gezamenlijke mededeling “**Naar een nieuw Europees nabuurschapsbeleid**” werd op 18 november 2015 goedgekeurd²⁴. Dit was het vervolg op een gezamenlijk raadplegingsdocument²⁵ dat op 4 maart 2015 was uitgebracht, en een openbare raadpleging met meer dan 250 bijdragen.

De prioriteiten van gemeenschappelijk belang voor de EU en haar partners omvatten onder meer: goed bestuur, democratie, de rechtsstaat en mensenrechten; economische ontwikkeling en stabilisering; connectiviteit, energie en klimaatverandering; veiligheid; migratie en mobiliteit.

Oekraïne: Consolideren van de rechtsstaat

Oekraïne heeft in 2015 aanzienlijke vooruitgang geboekt op het gebied van justitie en corruptiebestrijding door de goedkeuring van nieuwe wetgeving, onder meer de wet ter verzekering van het recht op een eerlijk proces en de wet over het openbaar ministerie. Met steun van de EU is de tenuitvoerlegging van de hervormingsstrategie van de sector justitie voor 2015-2020 van start gegaan en werd het nationale bureau voor corruptiebestrijding opgericht met 70 inspecteurs die via een algemeen vergelijkend onderzoek werden aangeworven.

Azië, Centraal-Azië en de Stille Oceaan

Nepal werd op 25 april 2015 getroffen door een aardbeving met een verwoestende **magnitude van 7,8** en nog een aardbeving in mei. De Europese Unie heeft onmiddellijk op de ramp gereageerd met 6 miljoen euro noodhulp. Hierop volgde spoedig 16,6 miljoen euro begrotingssteun om de regering van Nepal in staat te stellen verdere noodhulp te verstrekken en heropbouwwerkzaamheden op te starten.

EU-maatregelen: Herstel en wederopbouw in Nepal

Als respons op de verwoestende aardbeving heeft de EU tijdens de internationale conferentie over de wederopbouw van Nepal in juni 2015 het **actieprogramma EU-Nepal voor herstel**

²⁴ JOIN(2015) 50 final van 18.11.2015.

²⁵ JOIN(2015) 6 final van 4.3.2015.

en wederopbouw (NEARR) opgezet. De financiering van dit programma omvat 100 miljoen euro begrotingssteun en 5 miljoen euro voor aanvullende maatregelen. Het programma NEARR werd in recordtijd geconcipeerd en biedt steun aan de regering van Nepal in haar wederopbouw- en rehabilitatiewerkzaamheden, de heropbouwcampagne “voor een nieuw Nepal”.

In 2015 bestreken door de EU gefinancierde interventies in **Afghanistan** medische noodhulp, levensmiddelen en drinkwater, bescherming, huisvesting, sanitaire voorzieningen, bevordering van hygiëne, en steun voor levensonderhoud in het algemeen aan personen die door conflicten en natuurrampen zijn getroffen en in het bijzonder aan ontheemden. Tot overmaat van ramp trof op 26 oktober een aardbeving met een magnitude van 7,5 de hoofdstad van de provincie Badakhshan, in Noord-Oost-Afghanistan, en 12 provincies in het hele land. In 2015 bedroeg de totale humanitaire steun van de EU aan het land 40 miljoen euro met inbegrip van een extra 12 miljoen euro die in december werden toegewezen om de groeiende humanitaire noden het hoofd te bieden. Deze steun werd verstrekt temidden van een drastische heroplaaiing van het conflict in het land.

EU-maatregelen: Voedselzekerheid in Afghanistan

In de loop van 2014 en 2015 heeft de EU 540 vrouwen geholpen met de teelt van groenten met het oog op een terugdringing van ondervoeding en de bevordering van de consumptie van diverse en gezonde levensmiddelen. In de provincies Bamiyan en Ghor werden ongeveer 900 gezinnen ondersteund doordat zij vaardigheden aanleerden die veel verder gaan dan de looptijd van het project.

Latijns-Amerika en de Caraïben

Op 10 en 11 juni 2015 vond in Brussel de tweede top tussen de EU en de **Gemeenschap van Latijns-Amerikaanse en Caribische Staten** plaats onder het algemene thema: “Vorm geven aan onze gemeenschappelijke toekomst: werken aan welvarende, hechte en duurzame samenlevingen voor onze burgers”. Op deze top werd een regionaal indicatief programma EU-Caraïben voor 2014-2020 voor een bedrag van 346 miljoen euro ondertekend. Het biregionale actieplan werd geactualiseerd en er werden twee nieuwe hoofdstukken toegevoegd over hoger onderwijs en de veiligheid van de burger.

In de marge van de top vond de **Bedrijfstop EU-Celac** plaats, met als thema: “Europa, Latijns-Amerika en de Caraïben: Bevordering van inclusieve en duurzame groei door versterking van de rol van het midden- en kleinbedrijf”. De EU is de voornaamste buitenlandse investeerder in de Celac-regio en de op één na grootste handelspartner.

Wetenschap, onderzoek, innovatie en technologie zijn het eerste punt van het actieplan EU-Celac²⁶ dat na de top van 2015 werd opgesteld. De dialoog over wetenschap, onderzoek, technologie en innovatie, via het gezamenlijk EULAC-initiatief voor onderzoek en innovatie, opgericht in maart 2011, zal de samenwerking EU-Celac consolideren.

²⁶ http://ec.europa.eu/research/iscp/pdf/policy/eu-celac_action_plan_2015.pdf